

Az arab ghanja

Hozzáadta: Flamenco
2007. február 26. Hétfő 18:42
Utolsó frissítés 2007. szeptember 05. Szerda 22:42

Előzőst, hogy ezzel a cikkel megszakítom az "opát" dobozok... sorozatot. De kedves kollégáink, Hajás mester egyik kérésére (Soha nem opát-tenőnk hajásmodell dobozban!) reagálva, (Hadd cukkoljam át egy kicsit! Egyébként személynélben megírtam ezzel kapcsolatos véleményemet.) Így írtam, hogy talán akkor ideje lenne a nem dobozban opát-knek is valamit kálálni.

A tápus

A ghanja a dauk nagy családjához tartozik. Habár dau (Dhau, Dhow), mint hajás nem létezik, nem léteznek. Ez egy tipikus európai angol gyűjtőfogalma arab, egyiptomi és indiai hajásoknak, mind a latin ill. a dau vitorlázattal, azaz háromszögű vagy dauvitorlával – amik általában kevesb hasonlítanak egymásra, mégis sok lokális változatot vitorlázatok. A legismertebbek káziálák a baghalla, a sambuk és a ghanja. (Akiket a tóma jobban érdekel, azoknak ajánlom B. Landström és W. Mondfeld könyveit.)

A modell

Ennek a modellnek "véleményem szerint" érdekes pályafutása van. Mert 10 évig tartott, míg elkészült, pedig néző opát-teni, s nem dolgoztam rajta tőbbet 300 árányál. A modellt még Magyarországon 1985-ben kezdtem el opát-teni és éppen a hajás testtel lettem kász. 1986-ban kivándoroltam Németországra. A kávetkezé években nem volt időm hajásmodelléssel foglalkozni. A modell 1992-ig a száleim házájának padlásán állmodott, amikor kihoztam és kb. 100 árt dolgoztam rajta. Végül is 1996-ban lett kász.

A modellt W. zu Mondfeld könyve és tervrajza alapján opát-tettem 1:50 méretarányban, (W. zu Mondfeld: Die arabische Dau) néhány másdosással.

A hajás test

Mielőtt folytatom, szeretnék a kávetkezé kárdósekkel foglalkozni: Fesztett vagy natúra? Ha festett, hogyan? Ha natúra melyek? Mikor és miért az egyik vagy a másik? Pl. a Victory modellje natúra fájba? Látjátok az eredetit Portsmouth-ban? Vagy a Vasa-t Stockholmban? Fesztett vagy natúra fa? Habár a Vasa jelenleg natúrnak néző ki, (a sok száz éves vőz alatti tartázkodás, és a kásbbi vegyszeres tartás miatt egészen sőt barna a fa) de a saját idejében nagyon is szá volt. Erről a témáról még beszélnék. Mindenesetre a ghanja szánes (festett) volt. A fájldkőzi-tengeri vitorlások szá ma is tarkára van mázolva. Tehát van szákságunk nemes fára? Természetesen nem! Vagy az anyagkátségeket és egekbe akarjuk hajtani? Akkor vegyünk drága nemes fájkat és fessük be őket? Akkor tehát a hajás test. Gerincorrtáke és fartáke egyétt egy 4-5 mm vastag, a bordák 3 mm-es réteges lemezből kifészelve, egymásba rakva ragasztva. (Az ön. Ásszerak v. Ásszeopát-tá másdszer) Az egészen bordázat fejtőre állítva és egy 15-20 mm vastag alapra ragasztva. Most el lehet kezdeni a palánkozást 3x2 mm-es fenyő- vagy hárslecekből. (Az íreg rákák tudják má hogy megy ez, a vőres kezdő nyulak olvassanak sok szakirodalmat.) Szó lenne! De! Hogyan lehet a keskeny és hosszú hátsó galériát odaerősíteni? Sehogy! Kásbb nem megy! A galéria a test része, vele egyétt kell opát-teni! A procsak az, hogy ezen a részen már nincsenek bordák! Hova járunk akkor a palánkiácek? Felmáritek az alaplapon (opát-tálon) az állítók helyét az utolsó borda kázető. Itt egy fájggáleges segédlapot kell felerősíteni, a pontosan felrajzoltok az állítók helyét, és odaragasztjuk az állítókra. Az állítókra oldalra tudjuk aztán kifuttatni és ragasztani a palánkokat. Ha a palánkozás kász van, le lehet vőgni a leceket az állítókra, és beragasztani az igazi tákrák helyére. (A rajzban talán "s" tá biztosan "á" ártetőbb!) - Rajz: Gh. Galerie1 - Alaplap (s). A segédlap3 - Gerinc4 - A leghátsó borda5 - Palánkiácek6 - Áttákr7 - Igazi tákrá Ha a palánkozás a fędő mellődjének a tetejéig kász van, fal kell rakni a dőrszákát. Berajzolni a vőzvonalat, az alsó részt piszkosférral festeni. Ha ez megvan, lehet a modellt a gerinc állítói, felerősítói, és megkezdeni a felopát-tá nyeket. Belül a bordák felső részét, amik tálnyálnak a fędőlzetten, ki kell tártni vagy vőgni, a palánkok belső részét lecsiszolni egy állpalánkozást 0,6 mm-es börtőrcsák-kokat ragasztani. A fędőlzet állítókra-lásait ká-vőll felrajzolni, ki

Ács mőretre reszelni. Mivel a fedőlzeti palánk nem a kőzűzűp vonalhoz pőrhuzamosan futnak, hanem á€ mint a modern jachtoknál á€ pőrhuzamosan a fedőlzeti kőlső vonalával, egyenkőnt kell áket mőretre szabni Ács beilleszteni. Ezután az igazi bordákat 2x2 mm-es lőcekből leszabni Ács beragasztani Ács felől a takaróccel (Handlauf) lezűrni. Ezután a kaját Ács a galéria fedőlzeti palánkjait beszabni Ács felragasztani. Elkőszűteni Ács a helyőre rakni a kaját hűtsű keresztfalát (az első keresztfalat egy bordával egyűtt kell kivűgni), a galéria bordáit Ács takaróccel. A kaját kő oldalfala nagyon pontos munkát kűvetel, a 9 db furcsű kialakűtött arabos ablaka miatt. 1 mm-es rőteges lemez. Ezt csak pontos marógűpen lehet, kőzi lombfűrűssel nem megy! (mind a kilencnek egyforműnak kell lennie!) Áson berendeztem a kaját kűt, kőtoje, egy szekrűny meg egy asztal, de nem muszűj. Miután ez a kő oldalfal szűpen befestve a helyőre van ragasztva, kűvetkeznek a fűfedőlzeti pallás. A hajűoldalak festűsűt menetkűzben lehet kivitelezni. Most mőg egy kevés finom munka. A fűfedőlzeti kő oldalsű, hűtsű Ács elűlsű korlűtai 1 mm rőteges valamint 2x2 Ács 3x3 mm-es lőcekből vannak űsszeragasztva. Festűs utűn a helyűkre ragasztani. Korműnylapűt a zsanűrokkal felerűsűteni. A galéria takaróccel kerek fejű rudak űllnak, amiket 2mm-es kerek pűlcűbű (fogpiszkű Ács kerek fejű (3 mm) dűszgombostűbű lehet kőszűteni. A kaját elűlsű fala elő jűn kőoldalt egy-egy rűvid futűpalánk kő-kő rűvid Ács kő-kő hosszabb lőpcsűvel, kűzűpen pedig a gűrbe 3 csigűs kűtűbak a fű ejtű kűtelűnek. A hűrom ajtű felerűsűteni. Oldalkűtűlvasakat (0,2 mm-es rőzlemezbű, rőzkarikűbű) felerűsűteni oldalfalak. Most műr csak a 8 db. 6 fontos űgyű (0,2 mm-es rőzlemezbű, rőzkarikűbű) felerűsűteni. Terműszetesen az űsszes űgyű kűtűlzetel. 6 db. 1 fontos kőzi űgyű (Drehbassen) a mellűden egűszűti ki a fegyverzetet. A hajűtest kősz. Se csűrlű (Spill), se kapűs horgony (Stockanker) nem volt hasznűlatos, estenkőnt azonban 2-3 kis, max. 1,6 m hosszű tűbbűgű horgony (Draggen) volt a fedőlzeten, ill. a hajűrben raktűrozva. (Hasonlűt a pecűs horgokra.)

Árbocozat, kűtűlzet, vitorlűzat

Sok tapasztalt modellezű, akik műr jű nűhűny modern hajű szuper modellűt megűpűtűtűk, szorongű fűlelemmel bűmuljűk egy hűroműrbocos vitorlűs hajű kűtűlzetűt, ami Ágy tűnik, mintha árlűt pűkok hűlűja lenne. Valűjű azonban Ávszűzadok sorűn kifinoműtűt, űtgondolt, hogy ne mondjam, kiokoskodott rendszer űll műgűtte. Higgyűtek e ha egyszer rűjűtűk az izűre, lelkesedni fogtok egy galeon kűtűlzetűnek szűpsűgűűrt Ács cűlszerűsűgűű fűlelem! Azoknak, akik műr egyszer űtkűzdűtűk magukat egy 3-4 űrbocos hajű kűtűlzetűn, a ghanja kűtűlzetű egyenesen nevetűgesnek fog feltűnni. Valűban! Itt Ács ott egy pűr szűl nevetűgesen vűkony szűrű-tűkűtűl. Szű lehetetlen, hogy a hatalmas szűlnyoműsűk á€ ami a nagy felűletű vitorlűkat terhelte á€ ellen tudak űllni. Sok estben a hasznűltak űreg, kopott vitorlűkat elűszeretettel, mert nagy viharban inkűbb a vitorla meg a kűtűlzetű szakadt, nem az űrboc meg a palánk tűrűtűt! Vitorlűt meg kűtelet mindig meg lehetett foltozni, volt belűlűk tartalűk! Habűr a dauk á€ mint min hosszűvitorlűzatű hajű á€ jűval keműnyebben tudtak a szűlre prűselni, mint a keresztűvitorlűzatűak,, tűbbnyire csak passzűtsűllet, tehűt hűtsűllet vitorlűztak. Azokon a vizeken, ahol a dauk otthon voltak Ács ma is vannak, ma is űl a mondűs: á€Csak árlűtek Ács keresztűnyek (ami valűjűban ugyanaz) vitorlűznak szűl ellen. á€A ghanjűk 2, ritkűbb szűlűrbocot hordtak, amik meglehetűsen extrűm elűre dűltek. Ezekre voltak felhűzva a nagyon hosszű, kőtoje vagy hűrom darabbű űsszetűdott vitorlarudak. Mivel a fogűskűtelek (Reffbűnde) teljesen ismeretlenek voltak, ezűrt minden rűdhoz 3 db. kűlűnfűle nagysűgű vitorla tartozott, amiket a szűlerűssűgtűl fűggűen cserűlgettek. Ágy pl. ennűl a ghan legnagűbb vitorlafelűlet (a fűrűd Ács a besan legnagűbb vitorlűjival) 306 m² volt, a legkisebb (a fűrűdon a besan legkisebb vitorlűjja) majdnem ennek tizede 36 m², a kettű kűzűtű sok variűciűval. Az orrűrboc, ami nem is orrűrboc, hanem egyfajta kivetűrűd (Auslegerstange), ami nincs fixen felerűsűtve, hanem a szűlűrűnyűtű fűggűen a jobb vagy a baloldalra kinyűlva, gerendűkon volt megkűtűve. A kűlsű vűgűre erűsűtűtű blokkon keresztűl vezetűk a nagyűvitorla csűcsűkűtelűt a fedőlzetre.

Tarcsok (Stage) Sok dau egyűlűlűn nem hordott tarcsot, mert az űrbocok extrűm elűre dűltek. Ezen a ghanjűn volt egy fűtarcs, amit kőtoje blokkal az orrűkűre erűsűtűtek. Átműrűje megegyezett az ejtűűvel. A besanűrbocnak so tarcsa.

Csarnakok (Wanten)

Amik szintűn nem csarnakok, legalűbbis az Ászak-urűpai űrtelmezűs szerűnt, inkűbb oldalkűtűlnek lehetne nevezni. 2 vagy 3 csigűs csigasor (Taket), ahol a futű űg alsű vűge un. pecekkel (Knebel) volt á€ a kűlűnyebb Ács gyors oldhatűsű űrdekűben á€ ű az oldalkűtűlvasakra

erős-tve. A latin vitorlázat hajákon a legáltalbb káttálvág pecekkel volt valahova erős-tve. Á Á A fájárboc 3, a besan 2 pájr csarnakkal volt rárgzítve.

Ejtők (Fallen)

A nehéz rudak és vitorlák vastag ejtőket káttveteltek meg. A fájajt volt a dauk legvastagabb kátttele, sokszor vastagabb, mint a fájtarcs. A dupla fájajt a rádtá az árbocfejben levő káttot csigájn keresztá vezetett lefelé, ahol egy nehéz háromcsigás blokkbá (Kardeelblock) és egy nehéz, gárrbe szolgafájbá (Knecht) állás csigasorral volt rárgzítve. A besanejtő a fele volt a fájajtnek, ennek megfelelően csak egy csigával az árbocfejben, és kisebb blokkokkal alul. Mivel a patrácok (Pardunen) szerepét is átvették, ezért a daukon nem találunk patrácot.

Nyakláka (Racks)

2 vagy 3 gyángyorsorba (Korallen) állás nyaklok az árbocot és az ejtőkáttetet (soha nem a vitorlarudat, mint az északi hajáknál!) állították káttá, távolságtartás lácek (Schlieten) nélkül!

A rudak nem hordtak alul nyak- ill. szarvkáttetet és nyakfordítást. A fájádnak felül volt 2 fordítójá. A vitorláknak volt alul egy-egy csácskákáttel (Schot) eláll és hájtul. Egyébként semmi más futákkáttélet.

A vitorlák (Die Segel)

A vitorlák általában natúr szá-nak voltak, (kenderbál, kásább lenbál) de az elhasználtá dájstá felággá en káttá nyalatokban. A fájldkájzi és az Arab tenger társágában a szánes, festett vitorlák is nagyon kedveltek voltak. Sáfránysárgájta a vájrsbarnáj kereszta náha majd egázen a feketéig, valamint csákosak, ahol az egymás r láváj anyagsávok (Bahnen) vájltakozva fehér-piros vagy kátt-piros ill. fehér-kátt voltak. (Soha nem záld, láváj a práfáta száne!) Sá't mi táttbb, sokszor a vitorlák száne az elhasználtá dáj miatt is káttá nájstá, valán elfordult, hogy egy szakadt vitorláj egázen más szá-nak toldalákkdarabbal foltoztak meg -s ágy a dálszaki lezsersá vagy csak szákság - egyfajta bájos pittoreszk megjelenést adott ezeknek vitorlásoknak. Nem beszálve arról, hogy -miután szabványok, normák egyáltalán nem láttetek (mint a kásábbi északi tengeri nemzeteknél, első sorban az angolknál, franciáknál és hollandknál, aki májr 1650 áta megprábták a haditengerészetben szabványokat, normákat bevezetni) minden (kátt)kapitány a saját szakállára alakátgatta a káttéletet, s a vitorlázatot "természetesen az adott hátttest lehetéságein belül". A ghanja vitorlájnak egyik sajátossága, hogy az alsá lájkáttészegály vagy lábszegálykát (Fuýliek) nem volt folyamatosan a vitorla szálára varrva, hanem csak mir másodikként volt bandázsolva. Itt meg kell jegyezni, hogy a szegálykát varrászájít soha nem fájttá káj szegálykátlen, hanem mindig csak káttá lvezetták, ágy hogy a varrászáj a szegálykát meneteibe fájttá! Csodájlom, hogy ezt a Marjai által kitalált marhaságot mágg ennyi idá után sem lehetett kiirtani! (Ha valaki ellátozt valamelyik északi vagy keleti fájldkájzi tengerparti városba, megnázheti az áttreg vitorlások!) Mágg egyszer a kátt Szánes vagy natúr? Nagy tiszteláje vagyok Ivan Trtanj árnak (egy profi a Bodeni tonál) " Museum Link: images/stories/flamenco/ghanja/http://historische-schiffsmodelle.com/), aki ágy mondja: "Soha nem festem a modelljeimet!" De á egy káttá nájllás osztaája a háttmodell-áttá knek, és mint egy szuper profi háttmodell-áttá a válemányához a maga názátpontjá báj joga van. Engem is mindig megragad a 10-15 káttá nájle nemes fájbáj káttá modellek szápságge, amelyek "szerény válemányem szerint" inkább áttá ják valában csodálatos ágy tárelmést bizonytják, mint a modellek táttá nelmi háttágát. Válemányem szerint azonban, ha az eredeti festett v

modellnek is szé-nesnek kell lennie. Egy szé-ppen festett modellnek is megvan a maga szé-ppesége, és a szé-ppen, precíz-kivitelezett faragások vagy az aranyozás alatt is szé-pek és precíz-zek maradnak, má-g egy natúr-fában kivitelezett primitív-vezérlőszerek-faragás "ami természetesen egy szé-kely kopfáján megtalálja a maga őrtámodell-műretben egyszerűen elnagyoltnak tűnik! Az őrem májsik oldala az íj! A festékek olcsóbb a nemesfájknál! Egy Victory, egy Vasa, egy galeon nemesfájból? Brrrr! Persze, ahol a hajóoldalak csak kátrányozva voltak, az májs! De pl. a Vasa palánkjain talált festékpigmentek elírulták a kutatóknak, valójában mennyire tarkák voltak a korabeli hajók! Mivel a festékek drágák voltak, májr csak preszté-zsból is! (Nem voltak mág nagy kémiai ázemek, amik a szé-munka-termetesen tiszta, világos szé-pek szé-eket olcsón elállították volna!) Mint ahogy egy ember; aki egy olyan nadrágot hordott, aminek egyik szára zölde, a májsik piros volt, nem bolond, hanem gazdag volt! Képek:

Á

Na ennyit a hajók tarkaságjáról! Nem kell félni a szé-nektől! Természetesen azokat a hajókat, amik eredetiben sem voltak festve, a modellként sem szabad festeni.

Á-sszefoglalás

A ghanja őpő-tőse teljesen kezdőknek nem ajánlatos, de a májr kis gyakorlattal rendelkezőknek egy viszonylag könnyű őpő-thet, nem drága és szé-pp, egzotikus modell. Az anyagátltsóg minimális, sok rész a barkácsioldában ősszmaradékból elkészíthető. A gerinc lap meg a bordák réteges lemez, a palánkok olcsó fenyő vagy hárs lácek, bájrőjővorból szebb a festés alatt is. A kőt őrboc készíthet pl. fakanőlyőből, a vőkonyabb rudak fogpiszkálóból őfanyőrsből. (2-3-4 mm) A kis golyók (3 mm) dőszgombostőből, az őrtőkőn a nagy golyó (10-12 mm) egy fagyó egy barkácsbolból. A vitorlák egy batiszt asztalter-tőből vannak, teőjval szé-nezve, majd a piros cső-kok akrőfestékekkel festve. A kőtőzet szé-nezett horgolőcőma. A kevőcs blokk elkősző-tőse nem okoz sok gondot, de ebben a mennyiségben se drága. Egyedő az őgyőkerőnek valamibe, ha nincs esztergőd, de enől a kevőcs darabszőmnőjl nem hal bele az ember. A szé-nezőst teljesen W. Mondfeld kőnyve őtőjn festettem, ahol azonban megemlítik, hogy májs szé-nek is elkőpzelhető, (bájr őld soha, kők is ritkőjn) de a cső-kok sőmőjőit lehetősőg szerint be kell tartani.

(S itt mág őhőny megjegyzés: A régebbi eurőpai szakkőnyvek ill. szerzők szerint a dauk a portugől karavellák őtő voltak őpő-tve. A legőjabb kutatók szerint ez pont fordő-tva, volt. A dauk májr ővszőzadokkal a karavellák őtő hajóztak. Lehet, hogy az eurőpai őnőzetnek ez egy keserő pirula, de tőny, hogy az őstő portugől karavellák mind a hajótest felőpő-tőcőben, mind a vitorlőzatban a daukat májsolták, s csak a kősbő karavellőkon találhatők keresztvitorlők (Carabella Redonda "Kerek Karavella) őszaki behatőrsra. Sőt mi tőbb, a Főldkőzi tengeren kb. 1700-tő kőzkedvelt algő-ri, spanyol és francia sebek is a dauktól őjrmaztak, őleg az őles vonalő Ghanjőtol, ami májr ővsőval sebek megjelenőse őtő az őszak-őfrikai őllamocskők kedvelt kalőzhajó voltak. Akiket ez a tőma kőzelebrő őrdekel, ajánlom B. Landstrőm kőnyveit.)

Járó kőpálya-társulatok: Flamenco